CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2013

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD **PESEL**

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

POZIOM ROZSZERZONY

10 MAJA 2017

Godzina rozpoczęcia: 9:00

Czas pracy: 180 minut

Liczba punktów do uzyskania: 50

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 23 strony (zadania 1–25). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza polega na rozwiązaniu testu, część druga wymaga analizy materiałów źródłowych, a trzecia – napisania wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MWO-R1_1P-172

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

CZĘŚĆ I – Test *(20 punktów)*

Zadanie 1. *(1 pkt)*

O współczesnym społeczeństwie

Świat jest wioską, ponieważ tak jak w wiosce wszyscy się znają, istnieje łatwa możliwość nawiązania komunikacji, a przez to upodobniają się normy kulturowe. […] Komunikat oderwał się od swojego nośnika, więc tym samym wiadomość z jednego końca świata może dotrzeć na drugi zaledwie w ułamku sekundy.

Ł. Zamęcki, *Społeczne podstawy ładu politycznego*, Warszawa 2011, s. 91.

Zaznacz dwie nazwy społeczeństwa odpowiadające przytoczonemu opisowi.

A. globalne

B. zamknięte

C. tradycyjne

D. industrialne

E. informacyjne

Zadanie 2. *(1 pkt)*

O dwujęzycznych tablicach w gminie Uście Gorlickie

W listopadzie 2011 roku mieszkańcy ośmiu wsi w gminie Uście Gorlickie zadecydowali o ustawieniu dwujęzycznych tablic. We wsi Regietów „za" głosowali wszyscy mieszkańcy […]. Tablice stanęły w końcu września 2012 r.

[Przedstawiciele mniejszości etnicznej zamieszkującej wskazaną gminę] do 1947 roku stanowili zdecydowaną większość mieszkańców wsi w Beskidzie Niskim. W trakcie akcji „Wisła" zostali wysiedleni na Ziemie Odzyskane. […] począwszy od 1956 roku, mogli starać się o […] [powrót] na swe rdzenne tereny – pod warunkiem jednak, że ich [dawne] ziemie i domy nie były zajęte przez innych obywateli Polski.

www.krajoznawcy.info.pl, www.debowyjar.pl

Podaj nazwę mniejszości etnicznej, której dotyczą materiały źródłowe.

……..……

Zadanie 3. *(1 pkt)*

Związkowcy o możliwym zakończeniu protestów rolniczych

Są trzy postulaty główne, które mogą pozwolić na to, żeby rolnicy mogli udać się do domów, a niekoniecznie nocować tutaj, na ulicach Warszawy. To jest wypłata odszkodowań za straty spowodowane przez dziki, wypłata kwot mlecznych [...] i przede wszystkim sprawa rynku trzody chlewnej […]. Do tego dochodzi jeszcze zakaz karania rolników za protesty [...] i zakaz sprzedaży polskiej ziemi – wyliczał szef OPZZ Rolników i Organizacji Rolniczych […].

www.polskieradio.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Odwołując się do odpowiedniego fragmentu przytoczonej wypowiedzi, uzasadnij, że opisany protest <u>nie może</u> być uznany za przejaw obywatelskiego nieposłuszeństwa.

……..

……..

……..

……..

……..

Zadanie 4. *(1 pkt)*

Rysunek satyryczny

Na podstawie: rysunki.sawka.pl

Frekwencja w wyborach do Sejmu RP w wybranych latach

1991	1997	2005	2011
43%	48%	41%	49%

Uzasadnij, że rysunek ilustruje wskazane w tabeli zachowania wyborcze społeczeństwa polskiego.

……

……

……

……

……

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.	3.	4.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów				

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 5. *(1 pkt)*

Założenia jednej z doktryn politycznych

– budowa sprawiedliwego ładu społecznego, który nie jest równoznaczny z egalitaryzmem;
– zasada solidaryzmu społecznego;
– własność prywatna gwarancją wolności i niezależności człowieka;
– zasada subsydiarności;
– rodzina najważniejszym elementem społeczeństwa, będącego „rodziną rodzin”;
– prawo człowieka do swobodnego zrzeszania się, organizowania związków zawodowych.

Na podstawie: *Kompendium wiedzy o społeczeństwie, państwie i prawie*, red. S. Wronkowska, M. Zmierczak, Warszawa–Poznań 1993, s. 202–203.

Podaj nazwę doktryny politycznej, której założenia przedstawiono w tekście.

……..…

Zadanie 6. *(2 pkt)*

Przepisy konstytucji jednego z państw

Art. 6. Prezydent […] jest wybierany na 5 lat w wyborach powszechnych i bezpośrednich. […]
Art. 8. Prezydent […] powołuje premiera. […] Na wniosek premiera powołuje innych członków rządu i ich odwołuje.
Art. 9. Prezydent […] przewodniczy Radzie Ministrów.
Art. 12. Prezydent […] może, po zasięgnięciu opinii premiera i przewodniczących izb, zarządzić rozwiązanie Zgromadzenia Narodowego. […]
Art. 20. Rząd określa i prowadzi politykę Narodu. Dysponuje administracją i siłami zbrojnymi. Jest odpowiedzialny przed parlamentem na warunkach i zgodnie z postępowaniem przewidzianym w art. 49 i art. 50.
Art. 48. […] Co najmniej jedno posiedzenie w tygodniu jest zarezerwowane na zapytania członków parlamentu i odpowiedzi rządu. […]
Art. 49. Premier, po obradach Rady Ministrów, stawia przed Zgromadzeniem Narodowym wniosek o udzielenie rządowi wotum zaufania w związku z programem rządu, ewentualnie w związku z deklaracją dotyczącą ogólnej polityki. […] Premier może zwrócić się do Senatu z wnioskiem o aprobatę rządowej deklaracji dotyczącej ogólnej polityki.
Art. 50. W przypadku gdy Zgromadzenie Narodowe uchwali wotum nieufności bądź odrzuci rządowy program lub deklarację dotyczącą ogólnej polityki, premier składa Prezydentowi […] dymisję rządu.

libr.sejm.gov.pl

6.1. Podaj nazwę państwa, z którego ustawy zasadniczej pochodzą przytoczone przepisy prawne.

.....

6.2. Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	W parlamentarnej kontroli nad rządem – zgodnie z art. 48 – ma prawo uczestniczyć Senat.	**P**	**F**
2.	Uprawnienia związane z udzielaniem rządowi wotum zaufania – zgodnie z art. 49 – mają obie izby parlamentu.	**P**	**F**
3.	Uchwalenie wotum nieufności – zgodnie z art. 50 – skutkuje dymisją całego składu Rady Ministrów.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 7. *(2 pkt)*

Przepisy prawne jednej z polskich konstytucji

Art. 2. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej – Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości – niezawisłe Sądy.
Art. 10. Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. […]
Art. 35. Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia. Jeżeli Senat nie podniesie w ciągu 30 dni od dnia doręczenia mu uchwalonego projektu ustawy żadnych przeciwko niemu zarzutów – Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy. […] Jeżeli Sejm zmiany, przez Senat proponowane, uchwali zwykłą większością, albo odrzuci większością $^{11}/_{20}$ głosujących – Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy w brzmieniu, ustalonem ponowną uchwałą Sejmu.
Art. 39. Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat sied[e]m bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. […]
Art. 58. Do odpowiedzialności parlamentarnej pociąga ministrów Sejm zwyczajną większością. Rada Ministrów i każdy minister z osobna ustępują na żądanie Sejmu.

Dz.U. […], nr 44, poz. 267 [pisownia oryginału].

Rozstrzygnij, czy pozycja ustrojowa głowy państwa wynikająca z przedstawionych fragmentów aktu prawnego była bardziej znacząca niż w obecnie obowiązującej *Konstytucji RP*. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do trzech przytoczonych przepisów prawnych i obecnych uregulowań w tym zakresie.

Rozstrzygnięcie – ……

Uzasadnienie:

- ……
……
……
……
- ……
……
……
……
- ……
……
……
……

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.	6.1.	6.2.	7.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	2
	Uzyskana liczba punktów				

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 8. *(1 pkt)*

Do każdego przepisu prawnego z *Konstytucji RP* dopisz nazwę organu państwowego realizującego wskazane w nim zadanie.

	Przepis prawny (stan prawny na 7 marca 2017 r.)	Nazwa organu
A.	[…] decyduje w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej o stanie wojny i zawarciu pokoju.	
B.	[…] prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej.	

Zadanie 9. *(1 pkt)*

Przepisy prawne dotyczące organów władzy publicznej w województwie

Przepis 1. […] jest organem stanowiącym i kontrolnym województwa.

Przepis 2. Za prawidłowe wykonanie budżetu województwa odpowiada […].

Przepis 3. […] kontroluje pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykonywanie przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej […].

Przepis 4. […] na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może rozwiązać organ stanowiący samorządu terytorialnego, jeżeli organ ten rażąco narusza Konstytucję lub ustawy.

Dz.U.1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm.; Dz.U. 1998, nr 91, poz. 576, z późn. zm.;
Dz.U. 2009, nr 31, poz. 206, z późn. zm. (stan prawny na 7 marca 2017 r.).

Do każdej nazwy organu władzy publicznej dopisz numer, którym oznaczono przepis prawny dotyczący kompetencji tego organu.

	Nazwa organu	Numer przepisu
A.	wojewoda	
B.	zarząd województwa	
C.	sejmik województwa	

Zadanie 10. *(1 pkt)*

Do każdego fragmentu przepisu prawnego dopisz nazwę odpowiedniej części składowej normy prawnej.

A. „Kto, biorąc udział w bójce lub pobiciu człowieka,” …….

B. „używa broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego przedmiotu” …….

C. „podlega karze pobawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”. …….

Zadanie 11. *(1 pkt)*

Do każdego przepisu prawnego przyporządkuj nazwę kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej, w którym został on zamieszczony. Odpowiedzi wybierz spośród: *Kodeks cywilny*, *Kodeks karny*, *Kodeks pracy*, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

	Przepis prawny (stan prawny na 7 marca 2017 r.)	Nazwa kodeksu
A.	Przy udzielaniu urlopu macierzyńskiego i urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego tydzień urlopu odpowiada 7 dniom kalendarzowym.	
B.	Kto publicznie znieważa Naród lub Rzeczpospolitą Polską, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	
C.	W razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które […] wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania […].	

Zadanie 12. *(2 pkt)*

Schemat systemu sądownictwa w Rzeczypospolitej Polskiej [fragment]

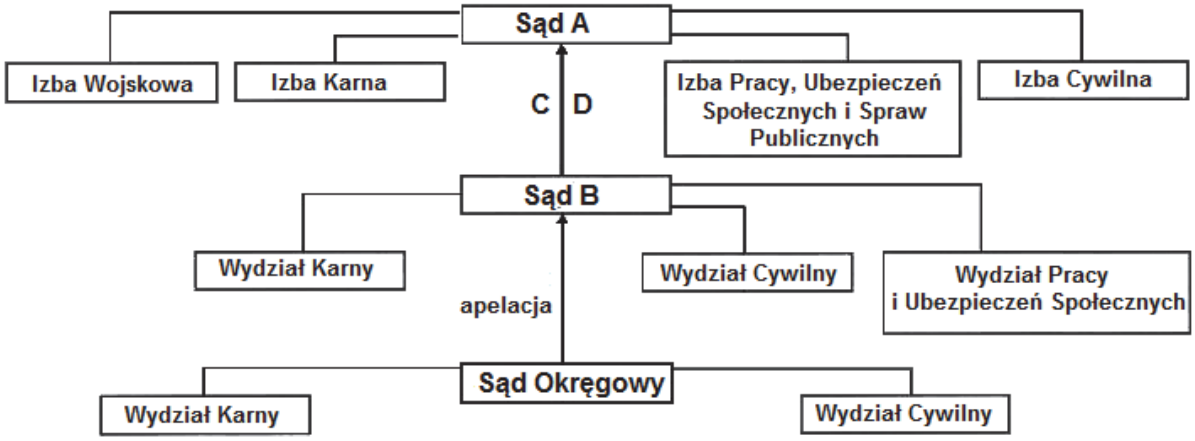

* Na schemacie uwzględniono wyłącznie wydziały, które muszą istnieć w danym typie sądu powszechnego.

Na podstawie: Dz.U. 1964, nr 43, poz. 296, z późn. zm.; Dz.U. 1997, nr 89, poz. 555, z późn. zm.; Dz.U. 2001, nr 98, poz. 1070, z późn. zm.; Dz.U. 2002, nr 240, poz. 2052, z późn. zm. (stan prawny na 7 marca 2017 r.).

Uzupełnij schemat – wpisz odpowiednie nazwy sądów (A, B) oraz nadzwyczajnych środków zaskarżenia (C, D).

Sąd A – ……..……...……...

Sąd B – ……..……..……...……...

Nadzwyczajny środek zaskarżenia w postępowaniu karnym (C) – ……...……..

Nadzwyczajny środek zaskarżenia w postępowaniu cywilnym (D) – ……..…...……

……...……

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	8.	9.	10.	11.	12.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	2
	Uzyskana liczba punktów					

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 13. *(1 pkt)*

Informacja z uzasadnienia skargi na bezczynność organu – opis sytuacji fikcyjnej

Czesław Rutka, zamieszkały w Mieni, ul. Polna 9 m. 2, złożył podanie do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Mińsku Mazowieckim z wnioskiem o wydanie decyzji. Pozostało ono bez odpowiedzi. W związku z tym w kodeksowym terminie złożył on do Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie zażalenie. Dyrektor ten w postanowieniu uznał zażalenie za zasadne. Naczelnik Urzędu Skarbowego przez kolejny miesiąc od okresu otrzymania przez p. Rutkę postanowienia Dyrektora Izby Skarbowej nie wydał stosownego aktu administracyjnego.

Fragment skargi na bezczynność organu

Warszawa, 13 maja 2013 r.

Do
… [**1. nazwa sądu**]
za pośrednictwem
… [**2. nazwa organu]**

Skarżący: Czesław Rutka,
ul. Polna 9 m. 2, 05-319 Mienia

SKARGA na bezczynność … [**2. nazwa organu**]

Na podstawie: forumprawne.org

Uzupełnij fragmenty skargi w imieniu skarżącego – wpisz nazwy, które zostały zastąpione cyframi.

Nazwa 1. – ……..……..

Nazwa 2. – ……..……..

Zadanie 14. *(1 pkt)*

Fragment dokumentu międzynarodowego dotyczącego praw człowieka

[…] zważywszy, że uznanie przyrodzonej godności oraz równych i niezbywalnych praw wszystkich członków wspólnoty ludzkiej jest podstawą wolności, sprawiedliwości i pokoju świata, […] Zgromadzenie Ogólne ogłasza uroczyście […] [niniejszy dokument] jako wspólny najwyższy cel wszystkich ludów i wszystkich narodów […].
Art. 3. Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swej osoby.
Art. 8. Każdy człowiek ma prawo do skutecznego odwoływania się do kompetentnych sądów krajowych przeciw czynom stanowiącym pogwałcenie podstawowych praw przyznanych mu przez konstytucję lub przez prawo.
Art. 25.1. Każdy człowiek ma prawo do stopy życiowej zapewniającej zdrowie i dobrobyt jego i jego rodziny […].

www.[...].org.pl

Uzupełnij zdania – wpisz nazwę dokumentu (A.) i organizacji międzynarodowej (B.).

Dokument, którego fragment przytoczono, to **(A.)** ……..……
…….… . Został on uchwalony 10 grudnia 1948 roku w ramach **(B.)** ……..…….……..…… .

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 15. *(1 pkt)*

Wydarzenie chronologicznie pierwsze zaznacz w tabeli literą P, a wydarzenie chronologicznie ostatnie – literą O.

	Wydarzenie	Chronologia
A.	Wprowadzenie euro jako środka płatniczego przez Litwę.	
B.	Przystąpienie Węgier do strefy Schengen.	
C.	Przyjęcie Czech do Unii Europejskiej.	
D.	Przystąpienie Polski do NATO.	

Zadanie 16. *(2 pkt)*

O jednej z instytucji UE

[…] wspiera ogólny interes Unii i podejmuje w tym celu odpowiednie inicjatywy. Czuwa […] nad stosowaniem Traktatów i środków przyjmowanych przez instytucje na ich podstawie. Nadzoruje stosowanie prawa Unii pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wykonuje budżet i zarządza programami. Pełni funkcje koordynacyjne, wykonawcze i zarządzające, zgodnie z warunkami przewidzianymi w Traktatach. […]

Wersja skonsolidowana *Traktatu o Unii Europejskiej*, oide.sejm.gov.pl

O polityku UE

Od 1984 roku był członkiem rządu Luksemburga, a w latach 1995–2013 premierem tego kraju.

W 2014 roku – z ramienia Europejskiej Partii Ludowej – został przewodniczącym instytucji opisanej w powyższym fragmencie traktatu.

Uzupełnij zdania – wpisz nazwę instytucji (A.), nazwisko (B.) oraz dokończenie nazwy funkcji (C.).

Przytoczony fragment traktatu dotyczy **(A.)** ……..……..…… .

Przewodniczącym tego organu jest przedstawiony w materiale „O polityku UE” **(B.)** ……..……...…….. . Na mocy traktatu lizbońskiego jeden z jego zastępców pełni funkcję Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw **(C.)** …….…… .

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	13.	14.	15.	16.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	2
	Uzyskana liczba punktów				

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

CZĘŚĆ II – Analiza materiałów źródłowych *(10 punktów)*

Zadanie 17. *(1 pkt)*

O wynikach wyborów w Rzeczypospolitej Polskiej

W Sejmie I kadencji zasiedli reprezentanci 29 partii i grup politycznych. Największą reprezentację miały: Unia Demokratyczna – 62 mandaty (12,3 proc. głosów), Sojusz Lewicy Demokratycznej – 60 mandatów (12 proc.), Wyborcza Akcja Katolicka – 49 mandatów (8,7 proc.), Polskie Stronnictwo Ludowe – 48 mandatów (8,7 proc.), Konfederacja Polski Niepodległej – 46 mandatów (7,5 proc.), Porozumienie Obywatelskie Centrum – 44 mandaty (8,7 proc.), Kongres Liberalno-Demokratyczny – 37 mandatów (7,5 proc.).

Na podstawie: M. Król, *Byliśmy głupi*, Warszawa 2015, s. 49.

Przedstaw zaletę i wadę rodzaju systemu wielopartyjnego, którego dotyczy tekst.

Zaleta – …….....

……...

……...

Wada – ……...…….....

……...

……...

Zadanie 18. *(2 pkt)*

Mapy. Wizualizacja rezultatów wyborów w Rzeczypospolitej Polskiej – komitety wyborcze zwycięzców w jednomandatowych okręgach wyborczych

2011 rok	2015 rok
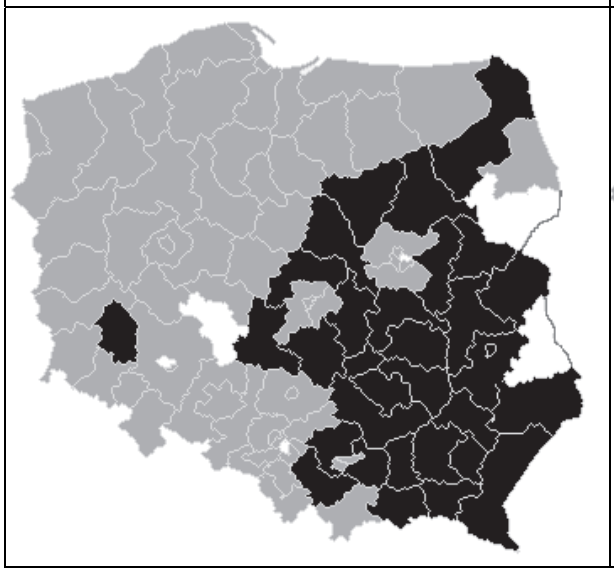	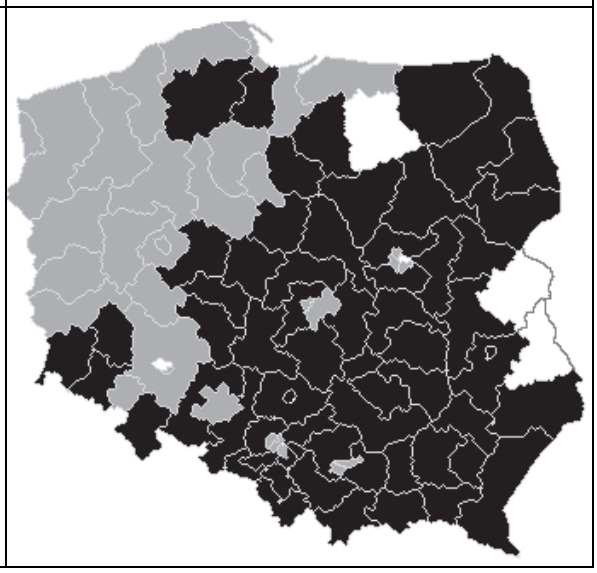

Na podstawie: pkw.gov.pl

18.1. Podaj nazwę organu wyłonionego w wyborach, których rezultaty zwizualizowano na mapach.

……...……

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

18.2. Podaj nazwy dwóch województw, w których w obu zwizualizowanych wyborach mandaty uzyskiwali wyłącznie kandydaci startujący z Komitetu Wyborczego Platformy Obywatelskiej RP.

- ……...…
- ……...…

Zadanie 19. *(1 pkt)*

O jednym z państw azjatyckich

W państwie tym istnieje system partii hegemonicznej. Kieruje nią wódz otaczany kultem. Środki społecznego komunikowania znajdują się pod kontrolą partii-hegemona. Rozbudowany jest aparat przemocy – poza policją polityczną ważne miejsce w systemie zajmuje armia, licząca blisko dziesiątą część społeczeństwa. Gospodarka jest podporządkowana władzy państwowej. Od początku istnienia państwa zaczęto wprowadzać w życie wizję jednolitego społeczeństwa, idącego po drodze wskazanej przez nieomylnego wodza, a potem – także przez spokrewnionych z nim następców.

Na podstawie: *Społeczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych*, red. K.A. Wojtaszczyk, W. Jakubowski, Warszawa 2003, s. 292.

Fragment mapy politycznej Azji

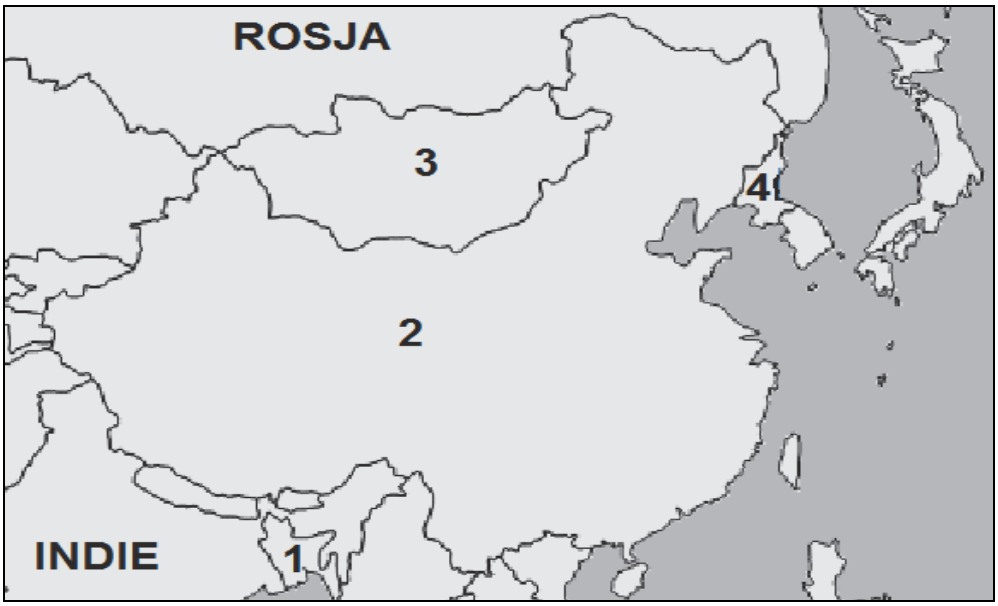

Na podstawie: www.worldatlas.com

Podaj nazwę opisanego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

Nazwa – ……..……..

Numer na mapie – ……

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	17.	18.1.	18.2.	19.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów				

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 20. *(1 pkt)*

O Demokratycznej Partii Turkmenistanu

W połowie 1992 roku wprowadzono […] zakaz tworzenia nowych partii politycznych. Spytany, czy kiedykolwiek w jego państwie była opozycja, [lider Demokratycznej Partii Turkmenistanu] prezydent Nijazow odpowiedział: „z niepojętych przyczyn Europejczycy uznają istnienie opozycji politycznej za oznakę demokratycznego społeczeństwa. Im więcej opozycji, tym więcej praw demokratycznych i wolności. Może jest to koniecznością w państwach europejskich. Państwa wschodnie charakteryzują się jednak silną władzą i efektywnym prawem". Hegemonizm Demokratycznej Partii Turkmenistanu ujawnia się w polityce kadrowej. […] Wszyscy członkowie 50-osobowego *medżlisu* [parlamentu] wywodzą się z DPT.

Transformacja społeczeństwa i władzy w postradzieckiej Azji Centralnej. Studia i rozprawy, red. T. Bodio, W. Jakubowski, A. Wierzbicki, Pułtusk 2008, s. 136.

Rozstrzygnij, czy przywódca Turkmenistanu był zwolennikiem koncepcji uniwersalizmu praw człowieka. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do rozwiązania systemowego opisanego w tekście i do zacytowanej wypowiedzi prezydenta.

Rozstrzygnięcie – ……

Uzasadnienie –

- ……
……
……
- ……
……
……

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 21. *(1 pkt)*

O roli Tadeusza Mazowieckiego w konflikcie na Bałkanach

Przez trzy lata swojej misji Mazowiecki jako specjalny sprawozdawca ONZ ds. przestrzegania praw człowieka napisał 18 raportów, dokumentujących czystki etniczne i katastrofalną sytuację materialną; w ostatnim znalazły się zeznania świadków ocalałych z masakry w Srebrenicy […]. Po tych zeznaniach w geście protestu wobec bezczynności państw członkowskich ONZ Mazowiecki złożył mandat.

www.polskieradio.pl

Podaj nazwę państwa, w którym miały miejsce wydarzenia podkreślone w tekście.

……

Zadanie 22. *(2 pkt)*

Fragment mapy politycznej Europy 1989–2007

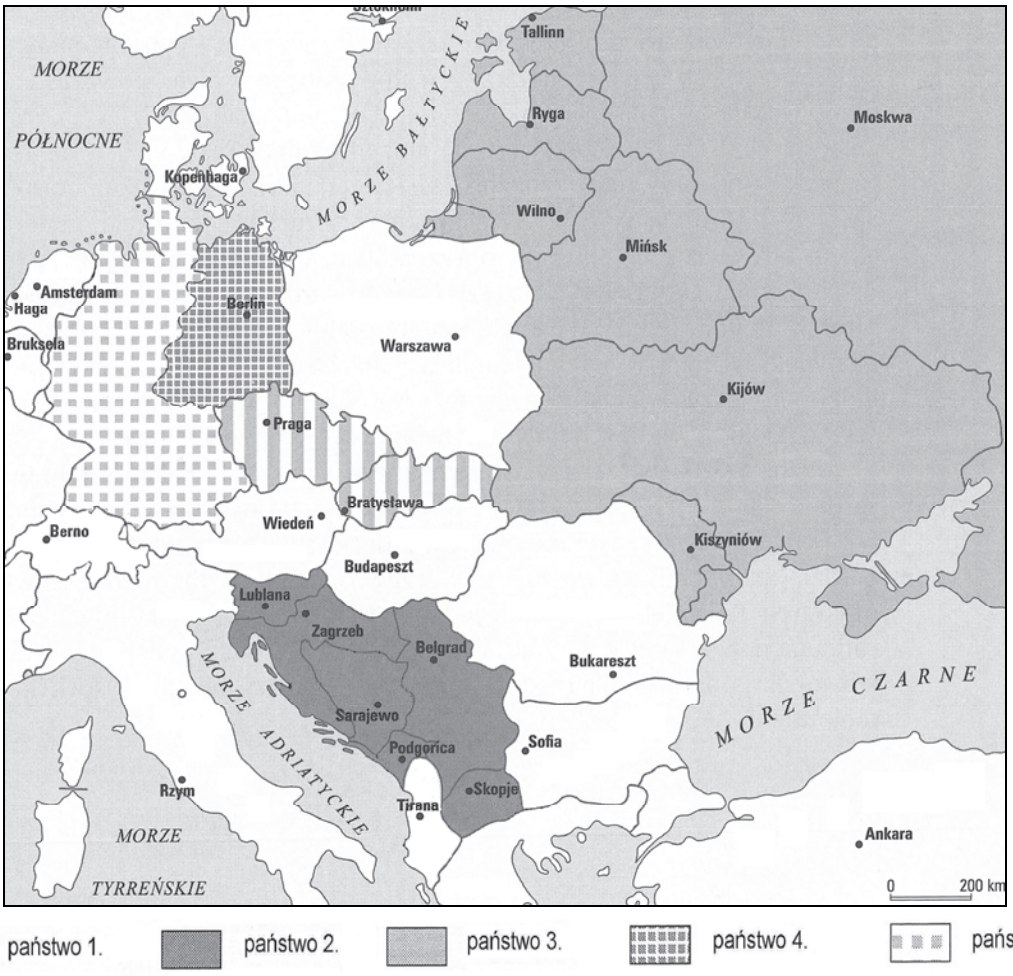

Na podstawie: A. Chwalba, *Historia powszechna 1989–2011*, Warszawa 2011, s. 137.

22.1. Uzupełnij legendę mapy – podaj nazwy państw istniejących w 1989 roku.

Nazwa państwa 2. – ……..……..…….

Nazwa państwa 3. – ……..……..…….

22.2. Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Państwo oznaczone na mapie jako państwo 4. to Niemiecka Republika Demokratyczna.	**P**	**F**
2.	Zjednoczenie państw oznaczonych na mapie jako państwa 4. i 5. doprowadziło do ich likwidacji i powstania nowego państwa.	**P**	**F**
3.	Określenie „aksamitny rozwód” dotyczy procesu rozpadu państwa oznaczonego na mapie jako państwo 1.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**20.**	**21.**	**22.1.**	**22.2.**
	Maks. liczba punktów	**1**	**1**	**1**	**1**
	Uzyskana liczba punktów				

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 23. *(1 pkt)*

Tekst 1. Exposé premier Ewy Kopacz (fragmenty)

Wydarzenia na Ukrainie uświadamiają nam dzisiaj wyraźnie, jak ważna w obliczu autorytaryzmu i chaosu – dwóch plag współczesnego świata – jest solidarność państw demokratycznych. Jednocześnie kryzys ukraiński pokazuje, jak istotne jest, że nie musimy się sami mierzyć z tym wyzwaniem, ponieważ stoi za nami UE i NATO. Zadaniem mojego rządu będzie zabieganie o jedność i solidarność obozu demokratycznego. […]

Nasz kraj będzie zabiegać o to, by Unia Europejska wcieliła w życie ideę solidarności energetycznej. Dlatego też musimy aktywnie wspierać budowę unii energetycznej […]. Nie można godzić się na sytuację, w której Polska i inne państwa regionu są skazane na łaskę i niełaskę zewnętrznych dostawców gazu, którzy uzależniają dostawy lub ceny surowca od bieżących celów politycznych. […]

W obliczu tego, co dzieje się na Ukrainie, tym ważniejsze staje się zacieśnianie relacji ze Stanami Zjednoczonymi. Dlatego mój rząd dołoży wszelkich starań, aby Stany Zjednoczone zwiększyły swoją obecność wojskową w Polsce […].

W Polsce węgiel ma strategiczne znaczenie. Jedną z pierwszych decyzji, które podjęłam, jest przyspieszenie prac nad ustawami, które w mądry sposób połączą […] zasadnicze cele dotyczące bezpieczeństwa energetycznego Polski. Po pierwsze, musimy ochronić polskie górnictwo przed nieuczciwą konkurencją. Po drugie, nie ustanę w wysiłkach, by branża stała się wreszcie rentowna.

Tekst 2. Exposé premier Beaty Szydło (fragmenty)

W zakresie polityki zagranicznej, obronnej i związanej z tym sprawy bezpieczeństwa kraju będziemy się kierować trzema priorytetami, będziemy mieć trzy cele. Po pierwsze, bezpieczeństwo rozumiane klasycznie, gdy konflikt zbrojny, choć dziś zamrożony, toczy się u granic naszego kraju. Po drugie, bezpieczeństwo gospodarcze, szczególnie w sferze energetycznej, a także informatycznej. Po trzecie wreszcie, uzyskanie właściwego statusu i pozycji państwa na arenie międzynarodowej.

Jeśli chodzi o bezpieczeństwo militarne, to planujemy […] działania zmierzające do umocnienia wschodniej flanki NATO. Proces ten, choć chcielibyśmy go przyspieszyć, może być powolny. Chodzi o to, żeby był jednokierunkowy i konsekwentny. Szczególne znaczenie w sprawach bezpieczeństwa, ale także w całej polityce zagranicznej, przywiązujemy do stosunków ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, które są dzisiaj i pozostaną w przewidywalnej przyszłości głównym gwarantem światowego pokoju.

Bezpieczeństwo energetyczne to zachowanie polskiego węgla jako źródła energii. Mówię tutaj również o węglu brunatnym. A także działania zmierzające do zagwarantowania nam w każdej sytuacji dostaw gazu i ropy, a więc dokończenie budowy i rozbudowanie gazoportu. I do rozważenia zbudowanie drugiego gazoportu w okolicach Trójmiasta. Możliwość stosowania alternatywnego rozwiązania, jeśli chodzi o dostawy gazu, to również kwestia cen tego surowca[,] jaki otrzymujemy ze wschodu.

www.premier.gov.pl

Porównaj oba teksty – wskaż podobieństwo i różnicę w proponowanych działaniach dotyczących bezpieczeństwa Polski.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Podobieństwo – .....

.....

.....

Różnica – .....

.....

.....

Zadanie 24. *(1 pkt)*

Wykres. Odpowiedzi na pytanie: Czy, Pana(i) zdaniem, sytuacja w Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski?

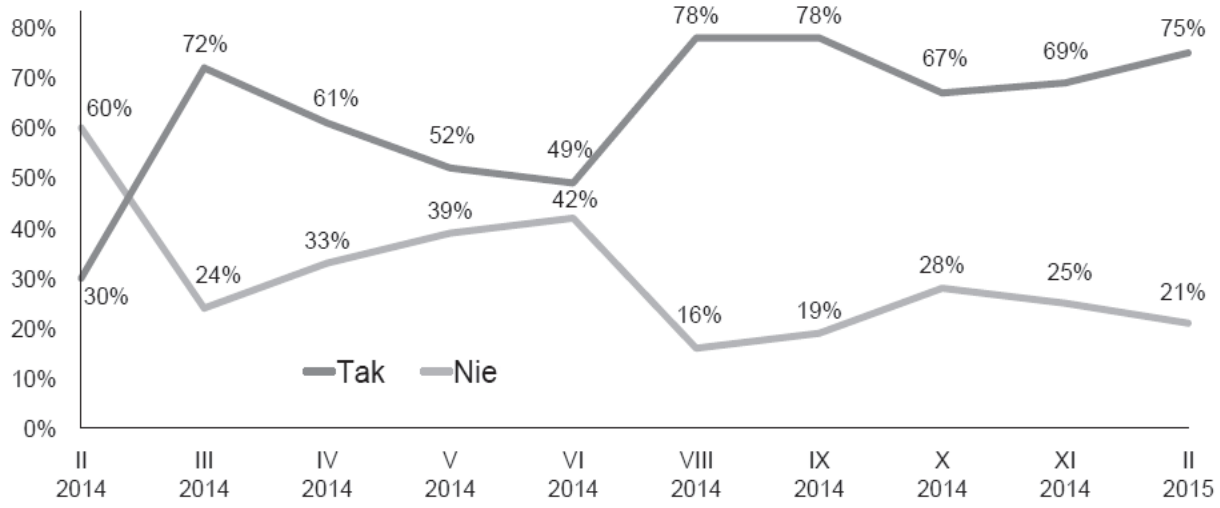

Na podstawie: *O sytuacji na Ukrainie i polskiej pomocy dla wschodniego sąsiada,* Komunikat z badań CBOS BS/22/2015.

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

1.	Badania przeprowadzone od lutego 2014 do lutego 2015 roku wskazują na systematyczny spadek odsetka respondentów przekonanych o braku zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski w związku z sytuacją w Ukrainie.	**P**	**F**
2.	W przeprowadzonych badaniach 6 razy wystąpiła sytuacja, w której odsetek twierdzących, że sytuacja w Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski był co najmniej dwa razy większy niż uważających przeciwnie.	**P**	**F**
3.	W marcu 2014 roku – w porównaniu do lutego – o 42% wzrósł odsetek osób odpowiadających „tak” na zadane pytanie.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**23.**	**24.**
	Maks. liczba punktów	**1**	**1**
	Uzyskana liczba punktów		

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

CZĘŚĆ III – Wypracowanie *(20 punktów)*

Zadanie 25. *(20 pkt)*

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie. Wykorzystaj materiały źródłowe zamieszczone w II części arkusza.

Temat nr 1
Scharakteryzuj – odwołując się do przykładów z XXI wieku – rodzaje systemów partyjnych w państwach demokratycznych i niedemokratycznych.

Temat nr 2
Scharakteryzuj procesy dezintegracji państw i innych zmian terytorialnych w postkomunistycznej Europie.

Wybieram temat nr ……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	25.I.	25.II.	25.III.
	Maks. liczba punktów	18	1	1
	Uzyskana liczba punktów			

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl